

ÓKOR

Folyóirat az antik kultúráról

Megjelenik negyedévente

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Bács Tamás
Bencze Ágnes
Ferenczi Attila
Gabler Dénes
Grüll Tibor
Kalla Gábor
Kárpáti András
Kendeffy Gábor
Németh György

SZERKESZTŐSÉG

Böröczki Tamás
Esztári Réka
Tamás Ábel
Vámos Péter
Vér Ádám

A SZERKESZTŐSÉG CÍME

veradam@gmail.com

okorportal.hu

1088 Budapest, Szentkirályi u. 16.

Tel.: 486-1527

MEGRENDELHETŐ A SZERKESZTŐSÉG CÍMÉN

VAGY AZ ALÁBBI EMAIL-CÍMEN:

veradam@gmail.com

Egy szám ára 1600 Ft,

az éves előfizetés ára

2018-ban 4000 Ft

Kiadja

a Gondolat Kiadó

1088 Budapest, Szentkirályi u. 16.

Tel.: 486-1527

e-mail: info@gondolatkiado.hu

gondolatkiado.hu

Tördelő Lipót Éva

Nyomtatás és kötészet

OOK-Press Kft.

Felelős vezető Szathmáry Attila

ISSN 1589-2700

A lap megjelenését

a Nemzeti Kulturális Alap és

a Magyar Tudományos Akadémia

támogatta

nka

Tartalom

PROPAGANDA AZ ÓKORBAN

Tanulmányok

Török László	Ókori propaganda Általános megfontolások és példák	3
Vér Ádám	A triumphus Asszíriában II. Az Aššur-bān-apli Kr. e. 653. évi hadjáratait követő győzelmi ünnepségek	20
Koltai Kornélia	Az Úr/JHWH (vallásának) propagandistái: a próféták	38
Kulin Veronika	Haza vagy család Egy anya választása Euripidés színpadán	48
Hegy W. György	Az értelmezés hatalma Politika és manipuláció Cicero 4. <i>Philippicájában</i>	58
Marton Máté	A tizenkét isten vacsorája	67

Textus

Pacatus: <i>Theodosius császár dicsőítése</i> (39–47) Fordítás, bevezetés és kommentár: Székely Melinda	79
--	----

Könyvek

Steiger Kornél (fordítás, jegyzetek és utószó): <i>Szimplikiosz kommentárja Epiktétosz Kézikönyvecskéjéhez</i> (Guba Ágoston)	85
---	----

A címlapon:

Septimius Severus Kr. u. 203-ban emelt diadalíve
Rómában a Forum Romanumon
(Anderkó Krisztián felvétele)

A címlap és a hátsó borító belső oldalán:

Paestumi vörösalakos harangkráter részletei, Asteas vázafestő
munkája, Kr. e. 350–340 körül.
Szépművészeti Múzeum, Antik Gyűjtemény
(Mátyus László felvétele)

A hátsó borítón:

Eróst és nőalakot ábrázoló terrakotta Myrinából (Törökország).
Szépművészeti Múzeum, Antik Gyűjtemény
(Mátyus László felvétele)

Az *Ókor* jelen tematikus száma
a Trefort-kert Alapítvány támogatásával jelenik meg.

Propaganda az ókorban

Az ELTE BTK Ókortudományi Intézete a 2017/18-as tanév tavaszi félévében szokás szerint tematikus előadássorozatot szervezett. A téma ezúttal az ókori propaganda volt, annak sokféle megjelenési formájában. Folyóiratunk jelen száma ehhez az előadássorozathoz kapcsolódik: a tanulmányok egy része az ott elhangzott előadások írott változata, másik része a szerkesztőség külön felkérésére íródott. Nagy örömeinkre szolgál, hogy a nagy ókori civilizációk legtöbbszörének propagandához való viszonyát be tudjuk mutatni Egyiptomtól és Asszíriától az ókori Izraelen át Hellasig és Rómáig.

Mint Török László nagyszabású, az ókori propaganda jelenségét általánosságban és alapvető példák alapján tárgyaló tanulmányából, de a további írások bizonyos utalásaiból is kiderül, a propaganda modern fogalma – természetesen – csak korlátozottan és nagyfokú elővigyázatossággal alkalmazható, illetve vetíthető vissza az ókori kultúrákra. Nem beszélve arról a módszertani problémáról, hogy a „propaganda” körébe utalt jelenségek gyakran mintegy adótnak véve szerepelnek az ókorra vonatkozó történeti, művelődéstörténeti, irodalomtörténeti fejtegetésekben, ami könnyedén elhomályosítja a különféle szöveges és képi források egyedi jellegzetességeit: márpedig a propaganda, ha van ilyen, mindig ezekben a konkrét megjelenési formáiban, illetve ezek gondosan meghatározott konfigurációiban érhető tetten. Szerzőink ennek a módszertani problematikának a tudatában mutatnak be és elemeznek olyan jelenségeket, amelyek megismerése révén közelebb juthatunk a propaganda bizonyos ókori manifesztációihoz.

A téma fájó, globális aktualitásáról most ne is szóljunk. Csak abban bízhatunk, hogy ha valaki később – legyünk nagyvonalúak: egy fél évszázad múltán – kezébe veszi az *Ókor* jelen számát, akkor meglepődik majd azon, hogy vajon miért érezték fontosnak a 21. század második évtizedének végén néhányan, hogy egy ilyen marginális, az emberek gondolkodását és attitűdjeit legfeljebb mikroszkopikus mértékben befolyásoló jelenség ókori megjelenési formáinak különösebb figyelmet szenteljenek.

A szerkesztőség